Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0174

Verejné obstarávanie

Uznesenie Európskeho parlamentu z 9. septembra 2025 o verejnom obstarávaní (2024/2103(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, najmä na jej článok 3 ods. 3,

– so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, najmä na jej článok 114, článok 151 a článok 156,

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES[1],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES[2],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2007/66/ES z 11. decembra 2007, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokiaľ ide o zvýšenie účinnosti postupov preskúmania v oblasti zadávania verejných zákaziek[3] (smernica o opravných prostriedkoch),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1031 z 23. júna 2022 o prístupe hospodárskych subjektov, tovaru a služieb z tretích krajín na trhy Únie s verejným obstarávaním a koncesiami a o postupoch podporujúcich rokovania o prístupe hospodárskych subjektov, tovaru a služieb z Únie na trhy

---

1 Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj.
2 Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj.
3 Ú. v. EÚ L 335, 20.12.2007, s. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/66/oj.

tretích krajín s verejným obstarávaním a koncesiami (nástroj medzinárodného obstarávania)[1],

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb **(**európsky akt o prístupnosti)[2] a na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2102 z 26. októbra 2016 o prístupnosti webových sídel a mobilných aplikácií subjektov verejného sektora (smernica o prístupnosti webových sídel)[3],

– so zreteľom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. januára 2020 vo veci C-395/18, *Tim SpA – Direzione e coordinamento Vivendi SA/Consip SpA, Ministero dell'Economia e delle Finanze*[4],

– so zreteľom na nedávne rozsudky Súdneho dvora EÚ o účasti zahraničných uchádzačov na postupoch verejného obstarávania EÚ, konkrétne na rozsudky z 22. októbra 2024 vo veci C-652/22, *Kolin Inşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ/Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave*[5] a z 13. marca 2025 vo veci C-266/22, *CRRC Qingdao Sifang Co. Ltd, Astra Vagoane Călători SA/Autoritatea pentru Reformă Feroviară, Alstom Ferroviaria SpA*[6],

– so zreteľom na Dohodu Svetovej obchodnej organizácie o vládnom obstarávaní z roku 2012,

– so zreteľom na pracovný program Komisie na rok 2025 z 11. februára 2025 s názvom Spoločne za odvážnejšiu, jednoduchšiu a rýchlejšiu Úniu (COM(2025)0045),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 26. februára 2025 s názvom Dohoda o čistom priemysle: spoločný plán konkurencieschopnosti a dekarbonizácie (COM(2025)0085),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 29. januára 2025 s názvom Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ (COM(2025)0030),

---

1 Ú. v. EÚ L 173, 30.6.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1031/oj.

2 Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj.

3 Ú. v. EÚ L 327, 2.12.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2102/oj.

4 Rozsudok Súdneho dvora z 30. januára 2020, Tim SpA – Direzione e coordinamento Vivendi SA/Consip SpA, Ministero dell'Economia e delle Finanze, C-395/18, ECLI:EU:C:2020:58.

5 Rozsudok Súdneho dvora z 22. októbra 2024, Kolin Inşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ/Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave, C-652/22, ECLI:EU:C:2024:910.

6 Rozsudok Súdneho dvora z 13. marca 2025, CRRC Qingdao Sifang Co. Ltd, Astra Vagoane Călători SA/Autoritatea pentru Reformă Feroviară, Alstom Ferroviaria SpA, C-266/22, ECLI:EU:C:2025:178.

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 19. júna 2024 s názvom Európsky semester 2024 (COM(2024)0600),

– so zreteľom na správu Komisie s názvom Analýza potrieb MSP vo verejnom obstarávaní (2021)[1],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 9. decembra 2021 s názvom Budovanie hospodárstva, ktoré pracuje v prospech ľudí: akčný plán pre sociálne hospodárstvo (COM(2021)0778),

– so zreteľom na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce C94 z roku 1949 o pracovných doložkách (vo verejných zmluvách),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. októbra 2017 s názvom Za fungujúce a prínosné verejné obstarávanie v Európe (COM(2017)0572),

– so zreteľom na stanovisko Európskeho výboru regiónov zo 4. decembra 2024 s názvom Ochrana európskych regiónov pred otrasmi: zlepšenie odolnosti miestnych a regionálnych hospodárstiev v strategickom vývoji jednotného trhu[2],

– so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 28/2023 zo 4. decembra 2023 s názvom Verejné obstarávanie v EÚ – Menšia hospodárska súťaž v prípade zákaziek zadaných na práce, tovar a služby za desať rokov do roku 2021 (osobitná správa Európskeho dvora audítorov),

– so zreteľom na závery Rady z 24. mája 2024 o osobitnej správe Európskeho dvora audítorov č. 28/2023 s názvom Zlepšiť spravodlivú a účinnú hospodársku súťaž pri verejných zákazkách EÚ zadaných na práce, tovar a služby[3],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. decembra 2020 o novej stratégii pre európske MSP[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 13. júla 2023 o stave Únie MSP[5],

---

1 Európska komisia, Generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP t33, Celotti, P., Alessandrini, M., Valenza, A. et al., SME needs analysis in public procurement – Final report, Úrad pre publikácie, 2021, https://data.europa.eu/doi/10.2873/86199.

2 Ú. v. EÚ C, C/2024/7061, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7061/oj.

3 Ú. v. EÚ C, C/2024/3521, 3.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3521/oj, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3521/oj.

4 Ú. v. EÚ C 445, 29.10.2021, s. 2.

5 Ú. v. EÚ C, C/2024/4013, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4013/oj.

– so zreteľom na správu Komisie z 20. mája 2021 s názvom Vykonávanie a najlepšie postupy vnútroštátnych politík v oblasti obstarávania na vnútornom trhu (COM(2021)0245),

– so zreteľom na štúdiu Parlamentu z 24. októbra 2023 s názvom „The social impact of public procurement – Can the EU do more?“ (Sociálny vplyv verejného obstarávania – môže EÚ urobiť viac?)[1],

– so zreteľom na správu Európskeho orgánu práce z mája 2024 s názvom Hodnotenie politických opatrení na predchádzanie nedeklarovanej práci vo verejnom obstarávaní,

– so zreteľom na správy Maria Draghiho z 9. septembra 2024 s názvom Budúcnosť európskej konkurencieschopnosti (Draghiho správa) a Enrica Lettu zo 17. apríla 2024 s názvom Oveľa viac ako trh (Lettova správa),

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na stanoviská Výboru pre medzinárodný obchod a Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci,

– so zreteľom na správu Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa (A10-0147/2025),

A. keďže verejné obstarávanie predstavuje približne 14 % hrubého domáceho produktu EÚ a slúži ako dôležitý nástroj hospodárskeho rastu, najmä malých a stredných podnikov (MSP), inovácií, udržateľnosti a sociálnej súdržnosti, ako aj podpory miestneho priemyslu a kvalitných pracovných miest v EÚ a podpory prechodu na odolné dodávateľské reťazce a obchodné modely, a to aj v subdodávateľských reťazcoch;

B. keďže miestne a regionálne samosprávy ako najväčší investori a verejní obstarávatelia v EÚ sú čoraz viac obmedzované prísnymi pravidlami EÚ a vnútroštátnymi predpismi, zložitými právnymi požiadavkami a postupmi a neúmernou administratívnou záťažou, pričom zároveň čelia pretrvávajúcemu nedostatku finančných zdrojov, kvalifikovaného personálu a technických odborných znalostí, najmä na úrovni obcí a menších regiónov, čo si často vyžaduje externalizáciu hlavných úloh na externé subjekty, čo spôsobuje ďalšiu finančnú záťaž a procesné prieťahy;

C. keďže verejné obstarávanie môže viesť k vedľajším účinkom, ktoré zvyšujú dopyt po udržateľných tovaroch a službách na celom trhu, ako aj k podpore vytvorenia vedúceho trhu;

---

[1] Európsky parlament: Tematická sekcia pre politiky v oblastiach hospodárstva, vedy a kvality života, Generálne riaditeľstvo pre vnútorné politiky, Caimi, V. and Sansonetti, S., *The social impact of public procurement – Can the EU do more?*, október 2023.

D. keďže cieľom reformy z roku 2014 bolo zjednodušiť postupy, zvýšiť transparentnosť a boj proti korupcii, podporiť účasť MSP a inovačných startupov a začleniť strategické ciele obstarávania cez dobrovoľný prístup, avšak naďalej pretrvávajú výzvy, pokiaľ ide o transparentnosť, efektívnosť, širšie používanie a zosúladenie necenových kritérií, prístup k údajom a zefektívnenie presadzovania, ako aj predchádzanie podvodom a korupcii;

E. keďže reformou z roku 2014 sa zaviedli kritériá ekonomicky najvýhodnejšej ponuky (MEAT) s cieľom motivovať k používaniu kvalitatívnych kritérií, ako sú environmentálne a sociálne aspekty pri zadávaní verejných zákaziek; keďže správa Dvora audítorov uviedla, že veľký podiel zákaziek sa v roku 2021 stále zadával len na základe kritéria najnižšej ceny; keďže 20 členských štátov zadalo v roku 2023 viac ako 50 % svojich verejných zákaziek len na základe ceny, z toho 10 členských štátov zadalo viac ako 80 % svojich verejných zákaziek len na základe ceny;

F. keďže v osobitnej správe Dvora audítorov sa dospelo k záveru, že úroveň hospodárskej súťaže v oblasti verejných zákaziek sa od roku 2014 znížila a že vo väčšine členských štátov sa v sledovanom období dokonca zvýšil výskyt kritéria zadávania zákaziek na základe najnižšej ceny;

G. keďže prahové hodnoty EÚ pre obstarávanie dodávok, služieb a stavebných prác sa od roku 1994 prakticky nezmenili; keďže tieto prahové hodnoty, ktoré sú prispôsobené trhovým cenám, v reálnych cenách neustále klesajú; keďže v dôsledku toho musí byť v súčasnosti čoraz viac menších zákaziek zadávaných na úrovni EÚ prostredníctvom často zdĺhavých a zložitých postupov;

H. keďže Európsky orgán práce (ELA) zistil, že „ak sa ako jediné kritérium výberu používa najnižšia cena, zvyšuje sa riziko nedeklarovanej práce v dôsledku tlaku na náklady na pracovnú silu“; keďže ELA tiež konštatoval, že „je všeobecne známe, že uprednostňovanie kritéria najnižšej ceny vo verejnom obstarávaní môže vytvoriť prostredie, v ktorom je pravdepodobnejšie, že dôjde k porušeniu pracovného práva v dôsledku tlaku na znižovanie nákladov a nedostatočného dohľadu. Kritérium najnižšej ceny môže motivovať dodávateľov, aby pôsobili v nedeklarovanej ekonomike s cieľom znížiť náklady a obísť pracovnoprávne predpisy“;

I. keďže v záverečnej správe Komisie s názvom Analýza potrieb MSP vo verejnom obstarávaní[1] sa poukazuje na to, že postupy verejného obstarávania treba ešte viac objasniť, zjednodušiť a štandardizovať,

---

[1] Európska komisia,Generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a MSP a kol., „SME needs analysis in public procurement – Final report“ (Analýza potrieb MSP vo verejnom obstarávaní – záverečná správa), Úrad pre publikácie, 2021.

pričom treba zohľadniť špecifiká a odlišné administratívne systémy členských štátov;

J. keďže priame cezhraničné obstarávanie je naďalej obmedzené len na 5 %[1] všetkých verejných zákaziek, čo poukazuje na pretrvávajúce prekážky pre cezhraničnú hospodársku súťaž, prístup na trh a komplexné postupy; keďže tento údaj nezohľadňuje účasť dcérskych spoločností z iných členských štátov v krajine, v ktorej sa uskutočňuje postup verejného obstarávania;

K. keďže Komisia poukazuje na niekoľko právnych neistôt pri podpore sociálne zodpovedného a inovatívneho verejného obstarávania[2]; keďže tieto právne neistoty zahŕňajú okrem iného ťažkosti pri spájaní sociálnych aspektov s predmetom zákazky;

L. keďže predsedníčka Komisie sa zaviazala k revízii rámca verejného obstarávania s cieľom „umožniť, aby sa vo verejnom obstarávaní uprednostňovali európske výrobky v určitých strategických odvetviach[3]“;

M. keďže revízia smerníc o verejnom obstarávaní by sa mala zamerať na podnecovanie kvalitatívnych kritérií, zefektívnenie postupov verejného obstarávania a zabezpečenie čo najlepšieho zhodnotenia peňazí daňovníkov; keďže napriek tomu sa v pravidlách verejného obstarávania musia vziať do úvahy osobitosti rôznych sektorov a odvetví a osobitné ciele verejných obstarávateľov, pričom treba uznať, že jednotný prístup k regulačným opatreniam, napríklad k platobným podmienkam, nemusí byť vhodný pre všetky odvetvia, a tiež to, že súlad celkových rámcov obstarávania s prevádzkovou a finančnou realitou konkrétneho odvetvia si vyžaduje na mieru šité ustanovenia v odvetvových nariadeniach; keďže víťazné ponuky by sa mali vyberať podľa toho, čo jednotliví verejní obstarávatelia považujú za ekonomicky najlepšie riešenie spomedzi predložených, aby sa podporila väčšia orientácia na kvalitu a flexibilita verejného obstarávania;

N. keďže verejné obstarávanie zostáva neutrálnym a procedurálnym nástrojom, ktorý reguluje spôsob, akým verejné orgány nakupujú tovary a služby, a nie to, čo nakupujú;

---

1 Európsky dvor audítorov, osobitná správa 28/2023: Verejné obstarávanie v EÚ – menšia hospodárska súťaž v prípade zákaziek zadaných na práce, tovar a služby za desať rokov do roku 2021, Európsky dvor audítorov, 2023.

2 Správa Komisie z 20. mája 2021 s názvom Vykonávanie a najlepšie postupy vnútroštátnych politík v oblasti obstarávania na vnútornom trhu (COM(2021)0245).

3 Politické usmernenia predsedníčky Komisie z 18. júla 2024 s názvom Európa má na výber – politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu 2024 – 2029, s. 11.

O. keďže vzhľadom na výzvy súvisiace s európskou priemyselnou suverenitou a potrebu zachovať a posilniť európske pracovné miesta a know-how by sa verejné obstarávanie malo využívať ako hlavný strategický nástroj na podporu vytvárania pridanej hodnoty v EÚ, čím by sa zvýšila odolnosť priemyslu a udržateľnosť európskych dodávateľských reťazcov;

P. keďže verejní obstarávatelia v EÚ by mali mať možnosť uprednostniť ponuky, ktoré obsahujú významný podiel pridanej hodnoty vytvorenej v EÚ;

Q. keďže používanie kritérií udržateľnosti môže prispieť k dosiahnutiu environmentálnych cieľov EÚ za predpokladu, že takéto kritériá sú jasne vymedzené, primerané a neobmedzujú verejných obstarávateľov pri uspokojovaní ich skutočných potrieb obstarávania;

R. keďže verejní obstarávatelia pôsobia v rôznych miestnych a trhových kontextoch a musia si zachovať slobodu vymedziť predmet, rozsah a strategické priority obstarávania v súlade so svojimi skutočnými potrebami a kapacitami; keďže zásada proporcionality a subsidiarity sa musí chrániť v každom prístupe k udržateľnému obstarávaniu na úrovni EÚ;

S. keďže je potrebné podporovať dôveru vo verejné obstarávanie; keďže nedostatok transparentnosti a spravodlivosti v postupoch verejného obstarávania, ako aj obavy zo zvýhodňovania, nejasné výberové kritériá, nedostatočné mechanizmy dohľadu a nedostatočné vylučovanie a udeľovanie sankcií oslabujú dôveru vo verejné obstarávanie a vytvárajú príležitosti na korupciu; keďže využívanie kritéria najnižšej ceny môže v niektorých prípadoch vyvíjať tlak na znižovanie kvality služieb, bezpečnosti a pracovných podmienok a môže mať nepriaznivý dlhodobý hospodársky vplyv na obstarávateľské orgány; keďže sa vyskytli závažné prípady zadávania zákaziek bez skutočnej súťaže, s neprehľadnosťou a bez účinnej vonkajšej kontroly vo výberových kritériách, čo zdôrazňuje naliehavú potrebu posilniť zásady transparentnosti, rovnosti a zákonnosti vo všetkých fázach postupov verejného obstarávania;

T. keďže európske podniky, a najmä MSP, čelia značným ťažkostiam v prístupe na medzinárodné trhy verejného obstarávania v dôsledku protekcionistických politík v krajinách mimo EÚ, zatiaľ čo EÚ má jeden z najotvorenejších trhov verejného obstarávania na svete, čo vedie k nespravodlivému konkurenčnému znevýhodneniu európskych spoločností; keďže spravodlivú hospodársku súťaž často narúša okrem protekcionistických politík dotovanie výrobkov vládami tretích krajín, diskriminačné opatrenia a nedostatočná reciprocita a právna istota;

U. keďže EÚ nedávno začlenila nástroj medzinárodného obstarávania a nariadenie o zahraničných subvenciách[1] do svojho súboru nástrojov na ochranu obchodu s cieľom podporiť reciprocitu v prístupe na medzinárodné trhy verejného obstarávania a zabezpečiť rovnaké podmienky pre úniové spoločnosti a výrobky; keďže na hospodárske subjekty z tretích krajín by sa mali vzťahovať environmentálne, sociálne a pracovné požiadavky podľa smerníc 2014/23/EÚ[2], 2014/24/EÚ, 2014/25/EÚ a (EÚ) 2024/1760[3] a ďalších právnych predpisov EÚ;

V. keďže dohodu Svetovej obchodnej organizácie (WTO) o vládnom obstarávaní z roku 2012 ešte nepodpísali všetci členovia WTO a jej najnovšia verzia nezahŕňa okrem iného ani celosvetové pracovné a environmentálne normy prijaté od jej uzavretia ani aktualizovaný mechanizmus úpravy inflácie;

W. keďže v rozsudkoch SDEÚ o účasti zahraničných uchádzačov na postupoch verejného obstarávania EÚ (vec C-652/22 a C-266/22) sa objasňuje, že zahraniční uchádzači z krajín, ktoré neuzavreli mnohostrannú, viacstrannú alebo dvojstrannú dohodu, nemajú zabezpečený prístup na trh verejného obstarávania EÚ; keďže SDEÚ opätovne potvrdil výlučnú právomoc EÚ v tejto oblasti a potvrdil, že ak takéto dohody neexistujú, verejní obstarávatelia môžu v súlade s právom EÚ obmedziť alebo vylúčiť týchto uchádzačov, čo môže viesť k rozdielnym vnútroštátnym postupom;

X. keďže zvýšenie geopolitického napätia vedie k preskupovaniu medzinárodného obchodu a k novej hospodárskej dynamike a ohrozuje stabilitu dodávateľských reťazcov, čo vedie k vzniku nových strategických závislostí spôsobených koncentráciou dovozu a obmedzenou nahraditeľnosťou dovozu, a predstavuje riziká pre stabilitu dodávateľských reťazcov; keďže si to vyžaduje lepšie a strategické využívanie verejného obstarávania pri podpore hospodárstva EÚ, znižovaní závislosti a posilňovaní strategickej autonómie Európy;

Y. keďže politiky verejného obstarávania by mali podporovať európsku konkurencieschopnosť a inovácie;

---

1 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2560 zo 14. decembra 2022 o zahraničných subvenciách narúšajúcich vnútorný trh (Ú. v. EÚ L 330, 23.12.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

3 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1760 z 13. júna 2024 o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937 a nariadenia (EÚ) 2023/2859 (Ú. v. EÚ L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

Z. keďže najnižšia cena je dôležitým kritériom na vyhodnotenie ponúk vo väčšine ponúk v EÚ – v niektorých členských štátoch sa uplatňuje až v 95 %[1] prípadov – alebo niekedy je dokonca jediným kritériom vo fáze verejného obstarávania aj vo fáze zadávania zákazky; keďže Európsky orgán práce vo svojej správe z mája 2024 konštatuje, že používanie kritéria najnižšej ceny, najmä v odvetviach náročných na pracovnú silu, v ktorých prevládajú náklady na pracovnú silu, môže rozšíriť výskyt nedeklarovanej práce a ohroziť kvalitu služieb alebo výrobkov, udržateľnosť a sociálne normy[2]; keďže zástupcovia MSP a osoby z MSP, s ktorými sa viedli rozhovory, opakovane uvádzajú, že verejní obstarávatelia ignorujú horizontálnu sociálnu doložku, pričom poznamenávajú, že zadávajú zákazky výlučne na základe najnižšej ceny, čo podporuje neobvykle nízke ponuky a odrádza od účasti uchádzačov, ktorí dodržiavajú pracovné právo a postupy;

AA. keďže SDEÚ vo svojom rozsudku vo veci C-395/18 potvrdzuje, že požiadavky uvedené v článku 18 ods. 2 smernice 2014/24/EÚ, podľa ktorých musia hospodárske subjekty pri plnení verejných zákaziek dodržiavať povinnosti v oblasti environmentálneho, sociálneho a pracovného práva, predstavujú záväznú zásadu, rovnako ako ostatné zásady uvedené v odseku 1 uvedeného článku, a to zásada rovnaké zaobchádzanie, nediskriminácia, transparentnosť a proporcionalita; keďže v rozsudku sa takisto objasňuje, že členské štáty môžu pri určovaní dôvodov na vylúčenie zohľadniť porušenia zo strany subdodávateľov za predpokladu, že sa prísne dodrží zásada proporcionality;

AB. keďže verejné obstarávanie predstavuje kľúčový nástroj na aktívnu podporu prechodu na udržateľné, inkluzívne a spravodlivé hospodárstvo a možno ho použiť na podporu sociálnej spravodlivosti a dôstojných pracovných podmienok; keďže verejní obstarávatelia by sa mali nabádať, aby sledovali ciele verejného záujmu prostredníctvom verejného obstarávania vrátane sociálneho začlenenia, kvalitných pracovných miest, rovnakých príležitostí, územnej súdržnosti a podpory subjektov sociálneho hospodárstva;

AC. keďže uvoľnenie plného potenciálu strategického verejného obstarávania si vyžaduje prechod od prístupu založeného výlučne na nákladoch k prístupu, v ktorom sa zohľadňuje aj odolnosť a sociálna a environmentálna hodnota, a to aj prostredníctvom dodržiavania kolektívneho vyjednávania a základných pracovných práv;

AD. keďže zadávanie zákaziek subdodávateľom má zásadný význam pre spravodlivú hospodársku súťaž v prípade MSP a na ich schopnosť využívať špecializované odborné znalosti; keďže toto môže tiež zvýšiť efektívnosť, inovácie a účasť MSP na verejnom obstarávaní; keďže v

---

1 Osobitná správa Európskeho dvora audítorov č. 28/2023, obrázok 11.

2 Správa ELA z mája 2024 s názvom Evaluating policy responses to prevent undeclared work in public procurement contracts (Hodnotenie politických opatrení na predchádzanie nedeklarovanej práci vo verejnom obstarávaní).

dôsledku právnych nejasností a nedostatočného presadzovania môžu viaceré úrovne subdodávania oslabiť zodpovednosť, zvýšiť riziká porušovania pracovného práva a brániť účinnému presadzovaniu;

AE. keďže rastúcu digitalizáciu postupov obstarávania musia sprevádzať spoľahlivé opatrenia v oblasti kybernetickej bezpečnosti, požiadavky na interoperabilitu a jednoduchosť používania a harmonizované digitálne platformy na predkladanie ponúk v rámci verejného obstarávania, ktoré musia zabezpečiť transparentnosť a strojovú čitateľnosť na analytické účely; keďže digitalizácia môže okrem toho prispieť k zjednodušeniu prístupu podnikov, najmä mikropodnikov, malých a stredných podnikov, k verejnému obstarávaniu, ako aj k zníženiu byrokratickej záťaže pre menších verejných obstarávateľov;

AF. keďže EÚ by sa namiesto pozície „výlučne európske“ mala sústreďovať na čo najlepšiu kvalitu a zároveň zohľadňovať širokú škálu podmienok, ako sú okrem iného cena, bezpečnosť, kvalita, udržateľnosť, odolnosť a pracovné podmienky; keďže by sa mala sústrediť aj na podporu partnerstiev so svojimi demokratickými spojencami;

AG. keďže napriek cieľu reformy z roku 2014 a úsiliu o podporu kľúčovej účasti MSP na verejných obstarávaniach zostáva účasť MSP na verejných obstarávaniach obmedzená z dôvodu veľkých objemov zákaziek, nadmerných administratívnych požiadaviek, nedostatku na mieru šitých podporných mechanizmov, ktoré by im umožnili účinne konkurovať väčším subjektom, nejasností v oznámeniach o vyhlásení verejného obstarávania a opakujúcich sa meškaní platieb;

AH. keďže stratégie verejného obstarávania môžu podporovať také hospodárske prostredie, ktoré bude priať miestnemu rastu, zvyšovaniu bohatstva komunít, vytváraniu pracovných miest a dlhodobej finančnej stabilite, čím sa čo najviac posilní úloha MSP vrátane startupov a organizácií sociálneho hospodárstva vo verejných súťažiach;

AI. keďže v článku 27 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím sa stanovuje zásada rovnakých pracovných príležitostí na prístupných a inkluzívnych trhoch práce; keďže smernica 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní umožňuje začlenenie sociálnych kritérií do zadávania zákaziek vrátane opatrení, ktoré podporujú inkluzívnu zamestnanosť a riešia sociálne vylúčenie; keďže v stratégii EÚ v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 sa ako jeden z nástrojov na zabezpečenie noriem prístupnosti uznávajú vyhradené zákazky podľa smernice 2014/24/EÚ;

AJ. keďže uplatňovanie kritérií MEAT pri zohľadnení životného cyklu výrobkov a vplyvu na životné prostredie môže podporiť racionálne a dlhodobé rozhodnutia o verejnom obstarávaní;

AK. keďže transpozícia európskych pravidiel verejného obstarávania do vnútroštátneho práva je niekedy neúčinná, čo vedie k nejednotnosti

pri ich uplatňovaní, právnej neistote a prekážkam prístupu hospodárskych subjektov; keďže s cieľom zabrániť týmto medzerám vo vykonávaní a zabezpečiť jednotné uplatňovanie by sa mali vytvoriť podrobné usmerňovacie rámce na pomoc členským štátom pri účinnej transpozícii pravidiel;

AL. keďže systematické registre plnenia zmlúv môžu zlepšiť schopnosť verejných obstarávateľov rýchlo vylúčiť nevhodné subjekty z procesov verejného obstarávania vrátane subjektov napojených na zločinecké siete a zahraničné zasahovanie, zabrániť pracovnému vykorisťovaniu a zvýšiť spoľahlivosť plnenia zmlúv; keďže účinná interoperabilita a cezhraničná dostupnosť týchto registrov v členských štátoch je dôležitá na posilnenie transparentnosti, ochranu verejných prostriedkov, podporu vnútorného trhu a posilnenie bezpečnosti a integrity kritickej verejnej infraštruktúry a služieb;

Strategické ciele

1. zdôrazňuje, že európske verejné obstarávanie by malo zostať základným pilierom riadne fungujúceho vnútorného trhu a širšieho hospodárstva, a že na využitie jeho skutočného potenciálu je potrebná ambiciózna, cielená reforma, aby sa uvoľnil jeho skutočný potenciál, podnietila výroba v členských štátoch a prispelo k odolným, bezpečným a strategickým dodávateľským reťazcom; zdôrazňuje potrebu harmonizovaného vykonávania súčasného a reformovaného legislatívneho rámca členskými štátmi; vyzýva Komisiu, aby zefektívnila a objasnila zameranie cieľov verejného obstarávania vrátane cieľov strategického obstarávania, a to vytvorením cielenejšieho, ekonomicky životaschopnejšieho, presnejšieho a konzistentnejšieho súboru cieľov, ktoré sú jasné, merateľné a dokážu priniesť hmatateľný vplyv na trh; vyzýva preto na zlepšenie právnej istoty a súdržnosti s cieľom zjednodušiť uplatňovanie pravidiel verejnými obstarávateľmi, pričom zdôrazňuje, že mnohé postupy verejného obstarávania sú príliš zdĺhavé, čím odďaľujú nevyhnutné investície; dodáva, že verejné obstarávanie by malo byť prínosom pre verejnosť a prispievať k vyváženému hospodárskemu rozvoju v celej EÚ;

2. domnieva sa, že globálnu hospodársku súťaž čoraz viac ovplyvňujú nielen trhové sily, ale aj štátom riadené priemyselné stratégie vrátane zahraničných dotácií, nadmernej kapacity a diskriminačných postupov obstarávania, ktoré ohrozujú konkurencieschopnosť a odolnosť európskych výrobcov; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam posilnenia strategickej odolnosti a hospodárskej bezpečnosti Európy podporou rozvoja kritických a vznikajúcich priemyselných odvetví v kľúčových odvetviach; uznáva potrebu posilniť jednotný trh a strategickú autonómiu EÚ zavedením uprednostňovania európskeho tovaru a služieb v cielených strategických odvetviach; podporuje preskúmanie toho, ako môže verejné obstarávanie slúžiť ako cielený nástroj na stimulovanie dopytu po inovatívnych a udržateľných európskych výrobkoch a technológiách a na upevnenie priemyselnej

kapacity vnútri EÚ; okrem toho uznáva potenciál primerane navrhnutých kritérií EÚ týkajúcich sa obsahu alebo odolnosti pre podporu dlhodobej bezpečnosti dodávok v citlivých oblastiach; zdôrazňuje však, že akákoľvek strategická orientácia musí zostať zakotvená v právnej istote, transparentnosti a spravodlivej hospodárskej súťaži, pričom sa musí zabrániť fragmentácii vnútorného trhu, narušeniu medzinárodných záväzkov alebo odcudzeniu strategických partnerov;

3. berie na vedomie prebiehajúce hodnotenie Komisie, pokiaľ ide o revíziu právnych rámcov pre verejné obstarávanie EÚ; zdôrazňuje, že konzultačný proces by mal zahŕňať posúdenie regulačného vplyvu rešpektujúce zásady voľného trhu, a že jeho hlavným cieľom by malo byť dosahovanie hodnoty prostredníctvom trhových riešení; žiada preto, aby sa poukázalo na vplyv potenciálnych nových pravidiel zameraných na podporu cieľov udržateľného a sociálneho obstarávania a opatrení potrebných na zabezpečenie spravodlivej a účinnej hospodárskej súťaže, a aby sa zároveň v čo najväčšej možnej miere dosiahlo odstránenie nadmerných a zbytočných administratívnych prekážok a zefektívnenie regulačných ustanovení; zdôrazňuje význam flexibility pri určovaní povahy a zahrnutí strategických hľadísk do postupov verejného obstarávania;

4. vyzýva preto Komisiu, aby plne zosúladila reformu verejného obstarávania so svojimi strategickými cieľmi zameranými na zníženie byrokracie a regulačnej záťaže, zjednodušenie, zachovanie vysokých sociálnych a environmentálnych noriem, zaručenie ambiciózneho miestneho hospodárskeho rozvoja, podporu prístupu pre MSP a posilnenie konkurencieschopnosti a bezpečnosti EÚ, predchádzanie sociálnemu dampingu a ochranu našej hospodárskej a priemyselnej suverenity s cieľom riešiť škodlivé závislosti od určitých životne dôležitých výrobkov a služieb; neodporúča opatrenia, ktoré by mohli ohroziť ktorúkoľvek z týchto zásad;

5. pripomína konzistentné politické ciele EÚ, ktoré sa odrážajú v rôznych nariadeniach, ako sú udržateľnosť, pracovné normy, ľudské práva, inovácie, odolnosť a obehovosť, v kontexte nadchádzajúcej reformy; zdôrazňuje, že je potrebné riešiť tzv. gold-plating, predchádzať vzniku možných prekážok počas nadchádzajúcej reformy a identifikovať a prekonať hlavné prekážky udržateľného a odolného obstarávania, zaručiť bezpečnosť dodávok a zabezpečiť spravodlivú a účinnú hospodársku súťaž;

6. uznáva, že verejné obstarávanie sa stane vtedy dostupnejším, najmä pre menších aktérov vrátane organizácií sociálneho hospodárstva účastných na verejnom obstarávaní, a najmä MSP a startupy, keď sa aktualizované verzie smerníc zamerajú na zredukovanie súčasných 476 článkov alebo 907 strán právnych predpisov a budú mať aj naďalej procedurálny charakter, pričom skôr budú špecifikovať ako niečo kupovať, ako čo kupovať; zdôrazňuje však, že verejným obstarávateľom by mala byť ponechaná dostatočná flexibilita, aby

mohli prispôsobiť postupy verejného obstarávania svojim špecifickým potrebám a zabezpečiť efektívnosť a najlepší pomer medzi kvalitou a cenou;

7. konštatuje, že medzinárodná hospodárska súťaž vyvíja tlak na mnohé priemyselné odvetvia v Európe prostredníctvom nadmernej kapacity a cenového dampingu, a preto očakáva, že okrem podpory ekologických a sociálnych iniciatív by sa vedúce trhy mali zakotviť aj verejné súťaže s cieľom posilniť strategickú nezávislosť Európy v kľúčových odvetviach a uprednostniť európskych uchádzačov v rámci týchto odvetví;

8. zdôrazňuje, že akákoľvek revízia by sa mala zamerať na posilnenie presadzovania budúcich právnych predpisov v oblasti verejného obstarávania a musí riešiť zložitosť súčasných pravidiel a zabezpečiť právnu istotu pre verejných obstarávateľov; poukazuje na to, že pravidlá verejného obstarávania musia rešpektovať zásadu nediskriminácie a objasniť súvislosť s predmetom zákazky v súlade so zásadami právnej istoty a povinnosťami vyplývajúcimi z Dohody WTO o vládnom obstarávaní (GPA) a vzhľadom na počet odvetvových právnych predpisov;

9. poukazuje na značné právne a administratívne rozdiely medzi členskými štátmi a ich systémami verejného obstarávania, od rôznych stupňov autonómie miestnych orgánov až po rôzne stratégie verejného obstarávania; uznáva výhody formátu smernice, ktorý umožňuje takúto rozmanitosť a zároveň zabezpečuje právnu súdržnosť a vzájomné rešpektovanie vnútroštátnych systémov; vyzýva Komisiu, aby posúdila najvhodnejší právny nástroj vzhľadom na nadchádzajúcu reformu;

10. opakuje, že peniaze daňovníkov treba vynakladať s maximálnou obozretnosťou a transparentnosťou, aby z nich mali prospech občania, a ak je to ekonomicky uskutočniteľné, aby podporovali udržateľný rast; domnieva sa, že revízia smerníc by sa mala zamerať na dokončenie cieľov stanovených v roku 2014 a prispôsobiť sa novým výzvam, ktorým musí Európa v súčasnosti čeliť; domnieva sa preto, že v súvislosti s nadchádzajúcou reformou zostávajú tri hlavné zásady v platnosti a nemali by sa oslabiť – hodnota za peniaze počas celého životného cyklu, spravodlivá hospodárska súťaž a protikorupčné opatrenia;

11. v tejto súvislosti uznáva, že hoci verejné obstarávanie môže byť užitočným nástrojom na dosiahnutie strategických cieľov, ako sú inovácie a udržateľnosť alebo podpora strategických odvetví v Európe, ktoré sú nevyhnutné pre bezpečnosť priemyselnej výroby a hospodársku stabilitu, je iba prostriedkom plnenia úloh, ktorého primárnou funkciou je dosiahnuť najlepšiu hodnotu za verejné daňové prostriedky a tým zabezpečiť efektívne a transparentné obstarávanie tovaru a služieb;

12. naliehavo vyzýva Komisiu, aby vzhľadom na spomalenie hospodárskeho rastu a rastúci verejný dlh starostlivo posúdila všetky právne zmeny, ktoré by mohli ešte viac obmedziť kúpnu silu verejných obstarávateľov a obmedziť dostupných dodávateľov, pretože takéto obmedzenia by v konečnom dôsledku mohli oslabiť prístup občanov ku kvalitným verejným službám a infraštruktúre; zdôrazňuje, že sa musí venovať náležitá pozornosť potrebe jasných pravidiel týkajúcich sa zaobchádzania s výrobkami a hospodárskymi subjektmi z krajín mimo EÚ; varuje však pred využívaním verejného obstarávania na protekcionistické účely; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že európska preferencia by mala byť v súlade so záväzkami EÚ vo WTO;

13. zdôrazňuje, že podporné opatrenia by nemali narúšať rovnaké podmienky; opätovne zdôrazňuje, že je dôležité, aby európske postupy verejného obstarávania zostali čo najotvorenejšie, a trvá na tom, že musia zostať technologicky neutrálne a založené na hospodárskej súťaži; zdôrazňuje, že dlhodobá komerčná životaschopnosť by mala byť hlavnou zásadou pri posudzovaní technológií pre verejné investície;

Hlavné výzvy

14. uznáva, že medzi členskými štátmi pretrvávajú značné rozdiely vo vykonávaní a presadzovaní pravidiel verejného obstarávania, ktoré odrádzajú od cezhraničných ponúk a účasti menších podnikov a podnikov sociálneho hospodárstva, čo vytvára nerovnaké podmienky; berie na vedomie rôzne stupne vykonávania zeleného verejného obstarávania v členských štátoch, pričom len jedna tretina zaviedla záväzné povinnosti a zvyšok sa rozhodol pre dobrovoľné prístupy;

15. konštatuje, že v súvislosti s obstarávaním tovarov a služieb a v súlade s ústavnými štruktúrami členských štátov – najmä s ochranou regionálnej a miestnej samosprávy podľa článku 4 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii – majú miestne orgány možnosť určiť, ako budú napĺňať svoje potreby v oblasti obstarávania; pripomína, že sa môžu rozhodnúť dodávať tovar interne, spolupracovať s inými verejnými subjektmi alebo zapojiť trh prostredníctvom postupov verejného obstarávania; Domnieva sa, že sloboda a autonómia verejných orgánov by sa mala vždy chrániť a rešpektovať;

16. vyjadruje poľutovanie, že, ako sa uvádza v osobitnej správe Európskeho dvora audítorov, hospodárska súťaž vo verejnom obstarávaní za posledné desaťročie výrazne zoslabla, čo viedlo k zvýšenému počtu verejných súťaží s jednou predloženou ponukou, prípadne bez ponúk; ďalej však ľutuje, že v tej istej správe sa uvádza, že väčšina verejných obstarávateľov realizuje strategické obstarávanie vo veľmi obmedzenej miere, a že podiel postupov, pri ktorých sa používajú iné kritériá zadávania ako cena, je veľmi obmedzený; uznáva, že využívanie strategického verejného obstarávania zostáva obmedzené z dôvodu nedostatočnej právnej

istoty pri výklade požiadavky „súvislosti s predmetom zákazky“ stanovenej pre verejných obstarávateľov a následného strachu zo súdnych sporov;

17. konštatuje, že postupy verejného obstarávania sú čoraz zložitejšie a zaťažujúcejšie, čo vytvára zbytočné administratívne prekážky, ktoré odrádzajú rozmanitú škálu dodávateľov vrátane tých cezhraničných od účasti, obmedzuje hospodársku súťaž a vedie k oneskoreniam pri realizácii mimoriadne dôležitých verejných projektov; zdôrazňuje, že tieto otázky sa týkajú aj verejných obstarávateľov, najmä menších miestnych a regionálnych samospráv; upozorňuje, že podľa osobitnej správy Európskeho dvora audítorov došlo od roku 2021 k predĺženiu administratívnych postupov; okrem toho poznamenáva, že chýbajúca interoperabilná digitálna infraštruktúra pre platformy verejného obstarávania zostáva prekážkou pre podniky, najmä MSP, čo prispieva k neefektívnosti a zvyšovaniu nákladov;

18. vyjadruje znepokojenie nad tým, že vo verejnom obstarávaní je aj naďalej nedostatočná transparentnosť a presadzovanie práva, o čom svedčí pretrvávajúca nízka miera zverejňovania zadaných zákaziek, obmedzená dostupnosť údajov o verejnom obstarávaní a pretrvávajúce riziká zneužívania, podvodov a korupcie; pripomína, že zvýhodňovanie, nejasné alebo neobjektívne výberové kritériá a nedostatočné mechanizmy dohľadu nad presadzovaním a sankciami podkopávajú dôveru vo verejné obstarávanie a spravodlivosť; zdôrazňuje, že je potrebné stanoviť povinnosti týkajúce sa uverejňovania a posilniť odôvodnenie všetkých zákaziek rokovacím konaním bez predchádzajúcej výzvy na súťaž s cieľom zaručiť minimálnu úroveň hospodárskej súťaže, vysledovateľnosti a kontroly a zabrániť zneužívaniu právnych výnimiek; vyzýva Komisiu, aby využívala moderné digitálne nástroje a platformy na zvýšenie transparentnosti a zodpovednosti v postupoch verejného obstarávania a na zabránenie korupčným praktikám;

19. domnieva sa, že v súčasnosti už majú verejní obstarávatelia možnosť dobrovoľne a v závislosti od svojho rozhodnutia zohľadniť faktory, ako sú inovácie, odolnosť, udržateľnosť a sociálne aspekty, prostredníctvom ustanovení o udeľovaní zákaziek, technických špecifikácií alebo ustanovení o plnení zmluvy, čo výslovne umožňujú smernice z roku 2014; berie na vedomie, že v niektorých prípadoch sa verejné zákazky naďalej zadávajú predovšetkým na základe kritéria najnižšej ceny, taktiež z dôvodu nedostatočných zdrojov na školenia, finančných a ľudských zdrojov, čo orgánom verejného obstarávania bráni posudzovať ďalšie faktory, napríklad inovácie a pomer kvality a ceny, a vedie k suboptimálnym dlhodobým výsledkom, ktoré nie sú v súlade so záujmami občanov; zdôrazňuje, že spoliehanie sa na kritérium najnižšej ceny obmedzuje schopnosť verejných obstarávateľov zohľadniť prevádzkové náklady a uplatňovať náklady na životný cyklus;

20. zdôrazňuje, že zložitosť, nadmerné kvalifikačné kritériá a zvyšujúca sa byrokratická záťaž postupov verejného obstarávania sa neúmerne dotýkajú MSP, miestnych podnikov a vnútroštátnych dodávateľov, odrádzajú ich od účasti, čím sa znižuje rozmanitosť ponúk a oslabuje udržateľné a inovatívne obstarávanie; víta si, že MSP naďalej čelia ťažkostiam vo verejnom obstarávaní, a to aj napriek vytvoreniu vnútroštátnych a európskych mechanizmov, najmä z dôvodu opakujúcich sa oneskorení platieb v niektorých členských štátoch, nedostatočnej jasnosti a dostupnosti vnútroštátnych a európskych oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, ako aj nedostatočnej transparentnosti výberových konaní uchádzačov, čo prispieva k vnímaniu nepriehľadnosti procesov;

21. pripomína, že v správe Európskeho orgánu práce o strategickej analýze odvetvia stavebníctva z roku 2023 a v správe Komisie o uplatňovaní a vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/957 z 28. júna 2018, ktorou sa mení smernica 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (COM(2024)0320), sa uvádza, že dlhé a zložité subdodávateľské reťazce môžu predstavovať mnohé výzvy pre orgány presadzovania práva v oblasti práce, keď sa využívajú na vyhýbanie sa zákonným povinnostiam, a môžu viesť k nejasnej zodpovednosti a ťažkostiam pri zabezpečovaní súladu so zmluvami o verejnom obstarávaní a pracovnoprávnymi povinnosťami; vyjadruje poľutovanie nad tým, že smernica neposkytuje verejným obstarávateľom dostatočné nástroje na účinné riešenie neplnenia verejných zákaziek a v niektorých prípadoch dokonca bráni orgánom, ktoré chcú prijať proaktívne opatrenia;

Oblasti, v ktorých by mohlo nastať zlepšenie

22. konštatuje, že v súčasnosti existuje veľký dopyt po aktualizácii prahových hodnôt verejného obstarávania vzhľadom na výrazný nárast inflácie a stavebných nákladov v EÚ; vyzýva Komisiu, aby posúdila možnosti podpory zvýšenia prahových hodnôt na medzinárodnej úrovni a aby zaviedla mechanizmus zohľadňujúci mieru inflácie; zdôrazňuje, že zvýšenie prahových hodnôt poskytne verejným obstarávateľom väčšiu nezávislosť a možnosti zadávať zákazky na základe miestnych potrieb; poukazuje na to, že príliš komplikované postupy, ktoré sa vyznačujú vysokým stupňom technickej a právnej zložitosti, spolu s administratívnymi požiadavkami, ktoré sú niekedy neprimerané hodnote zákazky, predstavujú jeden z hlavných problémov v sektore verejného obstarávania, a preto by úsilie Komisie malo ísť nad rámec rokovaní o prahových hodnotách;

23. konštatuje, že hoci šesť rôznych postupov verejného obstarávania poskytuje flexibilitu, niektoré z nich, ako napríklad postupy pre inovačné partnerstvá, sa kvôli zložitosti a byrokratickým prekážkam takmer nevyužívajú; domnieva sa, že zefektívnenie a zosúladenie povinností verejných obstarávateľov v oblasti vykazovania údajov na

vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, ako aj základných požiadaviek na interoperabilitu údajov, má potenciál priniesť pridanú hodnotu; považuje za nevyhnutné, aby Komisia členské štáty systematicky analyzovali údaje o verejnom obstarávaní komplexným a štruktúrovaným spôsobom s cieľom identifikovať a riešiť príčiny poklesu hospodárskej súťaže a neefektívnosti v postupoch verejného obstarávania;

24. zasadzuje sa za jasnejšie rozlišovanie medzi verejnými obstarávateľmi a verejnými podnikmi; zdôrazňuje, že sloboda a autonómia verejných orgánov sa musí vždy chrániť a rešpektovať; zdôrazňuje, že reforma z roku 2014 výslovne uznáva právo verejných orgánov poskytovať a organizovať svoje služby nezávisle prostredníctvom vlastných inštitúcií, podnikov alebo verejných podnikov; zdôrazňuje, že priame poskytovanie služieb verejnými alebo miestnymi orgánmi, interné poskytovanie služieb a verejno-verejná spolupráca sú a mali by zostať dostupnými možnosťami;

25. zdôrazňuje, že pravidlá verejného obstarávania pre verejné podniky by sa mali lepšie zosúladiť s obchodnými postupmi a zabezpečiť maximálnu flexibilitu, aby sa predišlo zbytočným obmedzeniam, zvyšovaniu nákladov a oneskoreniam v kritických odvetviach, ako sú energetika a verejné služby; domnieva sa, že Komisia by mala túto otázku analyzovať v nadchádzajúcom posúdení vplyvu;

26. so znepokojením pripomína, že značný počet hospodárskych subjektov bol vylúčený z postupov verejného obstarávania z dôvodu drobných formálnych nedostatkov v ich ponukách bez toho, aby im bola poskytnutá možnosť tieto nedostatky odstrániť, či už v otvorenom alebo rokovacom konaní; zdôrazňuje, že tento postup poškodzuje hospodárske subjekty, ktoré mohli investovať značný čas a zdroje do prípravy svojich ponúk, ako aj verejných obstarávateľov, ktorí môžu byť nútení potenciálne vylúčiť kritériá MEAT z čisto formálnych dôvodov; zdôrazňuje, že takýto prísny formalizmus oslabuje účinnosť, efektívnosť a konkurencieschopnosť postupov verejného obstarávania; žiada preto, aby sa zaviedla všeobecná zásada, ktorá by umožňovala nápravu alebo objasnenie menších nezrovnalostí, ak to nebude mať za následok podstatnú zmenu ponuky, a trvá na tom, aby táto zásada bola skôr pravidlom ako výnimkou; zdôrazňuje, že je dôležité zaviesť väčšiu flexibilitu do postupov verejného obstarávania a zároveň zabezpečiť právnu istotu pre verejných obstarávateľov vrátane malých a stredných verejných obstarávateľov;

27. podporuje spravodlivú hospodársku súťaž medzi uchádzačmi zabezpečením toho, aby kritériá na vyhodnotenie ponúk boli navrhnuté tak, aby zohľadňovali nových účastníkov, startupy, MSP a inovačné podniky, čím sa podporí rozmanitosť trhu a konkurenčná cenotvorba;

Digitálna transformácia európskeho verejného obstarávania

28. je pevne presvedčený, že digitalizácia by mala byť aj naďalej kľúčovým prvkom pri znižovaní nákladov a zefektívňovaní verejného obstarávania pre obstarávateľov a subjekty predkladajúce ponuky, najmä pre veľmi malé subjekty a MSP; navrhuje, že ak má byť plne využitý potenciál digitálnych nástrojov, sa Komisia a členské štáty musia nanovo zamyslieť nad otázkou, ako by budúce právne predpisy v oblasti verejného obstarávania mali uľahčiť a zabezpečiť digitalizáciu, namiesto toho, aby sa len digitalizovali aktuálne analógové procesy; zdôrazňuje, že je dôležité, aby platformy verejného obstarávania boli doplnené aktualizovanými, jasnými a konkrétnymi usmerneniami a pokynmi, ktoré zabezpečia, aby sa všetci používatelia bez ohľadu na svoje skúsenosti mohli účinne orientovať a využívať tieto platformy; zdôrazňuje potrebu zvýšenej podpory a odbornej prípravy verejných obstarávateľov v oblasti využívania digitálnych nástrojov;

29. vyzýva Komisiu, aby pri revízii právneho rámca EÚ pre verejné obstarávanie prijala prístup založený na digitálnych technológiách; odporúča, aby sa sústredilo najmä na automatizáciu a zabezpečenie interoperability určitých procesov, napríklad prechodom na systém založený na transakciách namiesto zastaraného systému založeného na oznámeniach, znížením počtu elektronických formulárov a začlenením jednotného európskeho dokumentu a eCertis do širších administratívnych a obchodných systémov; domnieva sa, že tento prechod posilní možnosť verejnej kontroly v procese obstarávania, najmä vzhľadom na potenciál, ktorý ponúkajú prelomové technológie, ako je umelá inteligencia; domnieva sa, že tento prechod na automatizované systémy založené na transakciách by zlepšil získavanie údajov v reálnom čase, zefektívnil procesy verejného obstarávania a umožnil lepšie využívanie údajov, čo by bolo prínosom najmä pre MSP;

30. zdôrazňuje, že vytvorenie celoúniovej štruktúry údajov o verejnom obstarávaní so spoľahlivým a štruktúrovaným zberom údajov je kľúčové pre lepšiu informovanosť a zlepšenie výkonnosti verejného obstarávania v členských štátoch; zdôrazňuje tiež, že je dôležité podporovať interoperabilitu medzi verejnými databázami, aby sa urýchlila kontrola pravdivosti požiadaviek hospodárskych subjektov a aby sa predišlo žiadostiam o informácie, ktoré sa už nachádzajú v rôznych verejných databázach; víta iniciatívu Komisie týkajúcu sa európskeho dátového priestoru pre verejné obstarávanie; domnieva sa, že táto iniciatíva má potenciál zlepšiť transparentnosť a podporiť predchádzanie zneužívaniu finančných prostriedkov, podvodom a korupcii, ako aj poskytnúť príležitosti pre MSP v oblasti verejného obstarávania a zabezpečiť, aby sa verejné výdavky lepšie zhodnocovali prostredníctvom kombinácie európskych a vnútroštátnych súborov údajov o verejnom obstarávaní; žiada Komisiu, aby preskúmala možnosti zavedenia digitálneho pasu verejného obstarávania s osobitným dôrazom na MSP ako nástroja na podporu účasti MSP na verejnom obstarávaní; zdôrazňuje, že je potrebné účinnejšie využívať súčasné nástroje, ako sú elektronické

formuláre, eTender, eCertis a PPDS, s cieľom prejsť od analógových procesov k plne digitálnym systémom, aby sa rozhodnutia o obstarávaní stali inteligentnejšími;

31. konštatuje, že zavedenie európskeho jednotného dokumentu pre obstarávanie (ESPD) nedosiahlo v plnej miere svoj cieľ zjednodušiť a uľahčiť účasť podnikov na verejnom obstarávaní, pretože pretrvávajú prevádzkové ťažkosti, ktoré naďalej komplikujú prístup spoločností, najmä veľmi malých subjektov a MSP, k postupom verejného obstarávania; vyzýva Komisiu, aby zjednodušila a objasnila štandardnú dokumentáciu k verejnému obstarávaniu vrátane ESPD; nabáda Komisiu a členské štáty, aby preskúmali, ako sa systémy verejného obstarávania môžu prepojiť s inými dobre fungujúcimi administratívnymi systémami a databázami na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ s cieľom zlepšiť vnútorný trh EÚ;

32. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili presadzovanie jednotných noriem kybernetickej bezpečnosti v súlade s aktom o kybernetickej odolnosti[1] a prípadne so smernicou NIS2[2] vo všetkých príslušných právnych predpisoch EÚ v oblasti verejného obstarávania, ako aj aby zabezpečili dodržiavanie pravidiel EÚ v oblasti ochrany údajov vo všetkých fázach procesu verejného obstarávania;

33. vyzýva na harmonizáciu postupov elektronickej identifikácie a autentifikácie v členských štátoch s cieľom zabezpečiť bezpečné, účinné a dôveryhodné digitálne verejné obstarávanie v celej EÚ;

34. je presvedčený o tom, že Komisia by mala v dialógu so zainteresovanými stranami a sociálnymi partnermi posúdiť, ktoré postupy prinášajú malú pridanú hodnotu vo vzťahu k vynaloženým nákladom, administratívnej záťaži alebo príspevku ku kvalite a potom ich buď automatizovať, alebo úplne odstrániť;

35. upozorňuje na úspešné zavedenie modelu verejného obstarávania GovTech v krajinách ako Poľsko, Litva a Dánsko, ako aj na to, že Komisia uznala tento model za kľúčový nástroj na dosiahnutie cieľov vytýčených v Digitálnom kompase EÚ 2030; je presvedčený, že budovanie na úspešných národných skúsenostiach a podpora rozvoja

---

1 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2847 z 23. októbra 2024 o horizontálnych požiadavkách kybernetickej bezpečnosti pre produkty s digitálnymi prvkami a o zmene nariadení (EÚ) č. 168/2013 a (EÚ) 2019/1020 a smernice (EÚ) 2020/1828 (akt o kybernetickej odolnosti) (Ú. v. EÚ L, 2024/2847, 20.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2555 zo 14. decembra 2022 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii, ktorou sa mení nariadenie (EÚ) č. 910/2014 a smernica (EÚ) 2018/1972 a zrušuje smernica (EÚ) 2016/1148 (Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

európskeho trhu GovTech sú príležitosťami pre rýchly a účinný prístup verejného sektora k digitálnym riešeniam šitým na mieru a zároveň podporia reformu verejného obstarávania orientovanú na digitálne technológie; zdôrazňuje, že využívanie technológie GovTech v predkomerčnom obstarávaní doteraz umožnilo obciam s menšími finančnými zdrojmi vytvárať konzorciá s viacerými partnermi, čo je model, ktorý možno rozšíriť na väčšie vnútroštátne projekty; berie však na vedomie existenciu určitých výziev, ktoré oslabujú účinné využívanie technológie GovTech, a domnieva sa, že by sa to malo v budúcnosti riešiť;

Konkrétne odporúčania na zlepšenie európskeho verejného obstarávania

36. vyzýva na revíziu rámca EÚ pre verejné obstarávanie s cieľom posilniť európsku konkurencieschopnosť, podporiť udržateľnejšie hospodárstvo, vybudovať odolnosť, zabezpečiť právnu istotu a zároveň digitalizovať postupy, znížiť a zjednodušiť pravidlá pre verejných obstarávateľov aj uchádzačov a zaistiť bezpečnosť dodávok určitých životne dôležitých technológií, výrobkov a služieb, podporovať kvalitné pracovné miesta a poskytovať služby občanom, a to aj dodržiavaním kolektívnych zmlúv v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a postupmi; zdôrazňuje, že Komisia by mala navrhnúť harmonizáciu, ktorá môže priniesť čo najväčšiu pridanú hodnotu, ako sú nástroje digitálneho obstarávania a štandardizácia postupov verejného obstarávania a štruktúr spoločného obstarávania na vnútroštátnej i cezhraničnej úrovni; v tejto súvislosti podporuje využívanie nástrojov digitálneho obstarávania na uľahčenie cezhraničnej účasti a vyzýva na podporu cezhraničného verejného obstarávania na jednotnom trhu, najmä v pohraničných regiónoch; zdôrazňuje, že cieľom by nemala byť samoúčelná harmonizácia, ale skôr zlepšenie právnej istoty, efektívnosti a predvídateľnosti a zníženie nadmernej administratívnej záťaže verejných obstarávateľov a uchádzačov, a to pri zvýšení flexibility, slobody výberu a autonómie verejných obstarávateľov na zaistenie obozretného využívania peňazí daňovníkov;

37. zdôrazňuje, že je potrebné vyškoliť verejných obstarávateľov vrátane vysvetlenia pravidiel a primeraného objasnenia používania necenových kritérií vrátane právneho základu kritérií MEAT a potreby zabezpečiť uplatňovanie článku 18 ods. 2 smernice 2014/24/EÚ s cieľom poskytnúť verejným obstarávateľom právnu istotu, aby mali väčšiu istotu pri ich používaní, pričom sa zachová primeraný dohľad a možnosti prístupu k údajom; nabáda Komisiu, aby ďalej posilňovala profesionalizáciu a odbornú prípravu úradníkov v oblasti verejného obstarávania, a navrhuje, aby Komisia zvýšila finančné prostriedky na ďalšiu odbornú prípravu verejných obstarávateľov s cieľom účinne vykonávať rámec EÚ pre verejné obstarávanie;

38. konštatuje, že zadávanie verejných zákaziek výlučne na základe

najnižšej ceny môže podporovať nekalú hospodársku súťaž na úkor kvality, udržateľnosti a sociálnych noriem; trvá na tom, že viac zákaziek, najmä v prípade intelektuálnych služieb, by sa malo udeľovať na základe najlepšieho pomeru kvality a ceny, použitím kritérií MEAT, čo znamená, že ponuky by sa mali hodnotiť nielen podľa ceny, ale aj podľa faktorov, ako je kvalita, regionálny vplyv a kontinuita dodávok komplexných a nevyhnutných služieb; dodáva, že necenové hľadisko by malo mať podstatnú váhu pri celkovom hodnotení a konečnom rozhodnutí o zadaní zákazky, najmä v prípade inžinierskych služieb, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie vysokokvalitných, ziskových projektov z dlhodobého hľadiska, pričom treba zároveň chrániť inovácie a odrádzať od predkladania ponúk s neobvykle nízkou cenou;

39. odporúča, aby Komisia predložila konkrétne opatrenia na boj proti korupcii a zvýšenie transparentnosti pri používaní rokovacích konaní bez predchádzajúceho zverejnenia, najmä posilnením dobrovoľného oznámenia o transparentnosti *ex ante*; žiada, aby sa tieto oznámenia uverejnili v Úradnom vestníku Európskej únie a na webovom sídle alebo inej verejnej platforme príslušného verejného obstarávateľa v závislosti od hodnoty obstarávania; zdôrazňuje, že tieto oznámenia musia obsahovať odôvodnenie použitia rokovacieho konania, v ktorom sa uvedú konkrétne dôvody odchýlenia sa od štandardných metód obstarávania bez neprimeraného administratívneho zaťaženia verejných obstarávateľov;

40. vyzýva na revíziu kritérií vylúčenia v postupoch verejného obstarávania, čo im umožní lepšie riešiť špecifické odvetvové riziká spojené s podvodmi, korupciou a prenikaním trestnej činnosti; zdôrazňuje, že rôzne odvetvia si vyžadujú osobitné, na mieru šité kritériá vylúčenia, ktoré odrážajú ich konkrétnu zraniteľnosť; je presvedčený, že verejní obstarávatelia by mali mať právomoc prispôsobiť postup verejného obstarávania boju proti trestnej činnosti a jej riešeniu; zdôrazňuje, že v záujme podpory väčšej účinnosti a zjednodušenia by sa ustanovenia týkajúce sa dôvodov na vylúčenie mali zjednodušiť prostredníctvom taxatívneho zoznamu a jasného rozlíšenia medzi povinnými dôvodmi na vylúčenie, ktorých cieľom je ochrana verejného záujmu, a nepovinnými dôvodmi na vylúčenie, ktorých cieľom je ochrana záujmov verejných obstarávateľov alebo obstarávateľov; dodáva, že každý hospodársky subjekt, ktorý porušuje svoje povinnosti podľa platných pracovnoprávnych a environmentálnych právnych predpisov podľa článku 18 ods. 2 smernice 2014/24/EÚ, by mal byť účinne vylúčený z dotknutého postupu verejného obstarávania;

41. podporuje väčšiu cezhraničnú spoluprácu pri verejnom obstarávaní, ak ponúka jasné výhody, napríklad pri rozsiahlych projektoch, s cieľom zvýšiť efektívnosť a súdržnosť v rámci vnútorného trhu EÚ; podporuje interoperabilnú digitálnu infraštruktúru, ktorá umožňuje bezproblémovú výmenu údajov a postupov verejného obstarávania v členských štátoch, pretože by to znížilo prekážky a posilnilo

súdržnosť trhu, z čoho by mali prospech dodávatelia všetkých veľkostí v celej EÚ;

42. žiada, aby sa v plnej miere využila všetka flexibilita, ktorú poskytuje dohoda o vládnom obstarávaní v právnych predpisoch EÚ v oblasti verejného obstarávania, a to aspoň v prípade verejného obstarávania na nižšej ako ústrednej úrovni, s cieľom dosiahnuť podstatné zjednodušenie postupov verejného obstarávania; zdôrazňuje, že Dohoda o vládnom obstarávaní umožňuje podstatne väčšiu flexibilitu a racionálnejšie procesné možnosti, pokiaľ ide o výber a štruktúru postupov verejného obstarávania; vyzýva Komisiu, aby posúdila možnosť umožniť malým verejným obstarávateľom využívať zjednodušené postupy s využitím flexibility stanovenej v smerniciach 2014/25/EÚ a 2014/23/EÚ s cieľom riešiť ich obmedzené zdroje a odborné znalosti a znížiť zbytočnú administratívnu záťaž, čo im umožní efektívnejšie plniť svoje úlohy;

43. zdôrazňuje, že rôzne odvetvové pravidlá verejného obstarávania sú roztrieštené a môžu byť ťažko vykonateľné pre podniky aj miestne samosprávy;

44. vyzýva Komisiu, aby preskúmala a posúdila odvetvové pravidlá verejného obstarávania a zefektívnila ich s cieľom znížiť zbytočné zaťaženie verejných obstarávateľov a zároveň zabezpečiť transparentnosť, efektívnosť, právnu istotu a flexibilitu; vyzýva na to, aby odvetvové právne predpisy zostali zosúladené s celkovými rámcami verejného obstarávania a aby sa obmedzovali na technické špecifikácie;

45. požaduje vytvorenie jednotných nezáväzných usmernení, štandardizovaných mechanizmov monitorovania a podávania správ, procesných záruk, nezávislých orgánov dohľadu s dostatočnými právomocami a účinných nástrojov presadzovania a dodržiavania predpisov s cieľom podporiť právnu istotu, spravodlivú hospodársku súťaž a konzistentnosť v rámci verejného obstarávania v EÚ bez toho, aby sa obmedzila diskrečná právomoc verejných obstarávateľov; zdôrazňuje potrebu podpory verejných obstarávateľov, najmä tých, ktorí majú obmedzené administratívne a ekonomické zdroje, pri presadzovaní a na zabezpečenie dodržiavania dohodnutých zmluvných záväzkov dodávateľmi; zdôrazňuje význam zásady proporcionality, čo znamená, že rozhodnutia verejného obstarávateľa, ako aj požiadavky a podmienky stanovené v ponuke musia byť zosúladené s povahou a rozsahom obstarávanej zákazky; naliehavo vyzýva Komisiu, aby objasnila túto koncepciu s cieľom stimulovať používanie iných kritérií ako len ceny;

46. konštatuje, že väčšia integrácia trhu verejného obstarávania má zásadný význam pre dosiahnutie strategických cieľov EÚ za predpokladu, že sa tým plne rešpektuje právomoc členských štátov vymedziť svoje vlastné strategické priority; zdôrazňuje, že akékoľvek úsilie o štandardizáciu postupov verejného obstarávania sa musí

riadiť zásadou subsidiarity a zachovať vnútroštátnu flexibilitu;

47. zdôrazňuje, že by sa malo podporovať úsilie MSP o skúmanie trhov iných členských štátov; vyzýva na výmenu najlepších postupov v rámci EÚ a zjednodušenie postupov cezhraničného obstarávania; vyzýva členské štáty, aby podnecovali účasť podnikov na cezhraničnom verejnom obstarávaní tým, že upustia od používania jazykových kritérií na odmietanie ponúk vo výberových konaniach;

48. vyzýva Komisiu, aby čo najviac zefektívnila administratívne postupy s cieľom znížiť záťaž, spresnila výberové kritériá pre účinné obstarávanie a posilnila administratívne spôsobilosti; je presvedčený, že štandardizované kritériá sú pre MSP prístupnejšie a atraktívnejšie, čo je nevyhnutné pre podporu širšej účasti a podporu inovácií v tomto odvetví; dôrazne preto odporúča vydanie štandardizovaných kritérií vo forme nezáväzných usmernení Komisie;

49. odporúča zaviesť posilnené mechanizmy transparentnosti a dohľadu vo verejnom obstarávaní prostredníctvom integrácie pokročilej analýzy údajov a technológií umelej inteligencie do postupu verejného obstarávania s cieľom odhaliť potenciálne neplnenie povinností, nezrovnalosti, podvody, riziká pre národnú bezpečnosť a korupciu v reálnom čase; v tejto súvislosti nabáda Komisiu, aby podporila rozvoj platformy na analýzu rizík založenú na údajoch, ktorá by bola prepojená s registrami dodávateľov a databázami vylúčených subjektov na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni v rámci dátového priestoru pre verejné obstarávanie vrátane integrácie údajov o verejnom obstarávaní, spoločnostiach a sankciách s cieľom umožniť proaktívne odhaľovanie podvodov a monitorovanie integrity;

50. domnieva sa, že zavedenie celoúniového mechanizmu, ktorý zabezpečí cezhraničnú výmenu informácií pre verejných obstarávateľov o hospodárskych subjektoch, ktoré boli vylúčené z trhov verejného obstarávania, a o trvaní ich vylúčenia, v súlade s článkom 57 smernice 2014/24/EÚ, by uľahčilo presadzovanie, zjednodušilo postupy, zabezpečilo verejné finančné prostriedky, zabezpečilo rovnaké podmienky na vnútornom trhu a posilnilo bezpečnosť a integritu kritickej verejnej infraštruktúry a služieb; konštatuje, že cezhraničná výmena informácií týkajúcich sa vylúčenia určitého obchodníka v jednom členskom štáte nie je predpokladom vylúčenia tohto obchodníka v inom členskom štáte;

51. naliehavo vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosť zriadenia celoúniového registra vyhlásení o záujmoch v oblasti verejného obstarávania, zohľadňujúceho hodnotu zákaziek, ktorý by umožnil zistiť osobné alebo profesionálne prepojenia medzi verejnými obstarávateľmi a úspešnými uchádzačmi s cieľom predchádzať situáciám konfliktu záujmov, ktoré môžu ovplyvniť integritu postupu, a zabezpečil by existenciu robustných mechanizmov oznamovania;

52. domnieva sa, že je potrebné viac zjednodušiť a štandardizovať postupy verejného obstarávania; podporuje prípadné zavedenie štandardizovaných častí zmlúv vo všetkých členských štátoch s cieľom dosiahnuť väčšiu jednotnosť postupov verejného obstarávania, znížiť administratívnu záťaž a zabezpečiť právnu zrozumiteľnosť pre verejných obstarávateľov a hospodárske subjekty pri súčasnom zachovaní flexibility pre trhovo orientované riešenia; okrem toho konštatuje, že zavedenie štandardných vzorov častí zmlúv vo všetkých členských štátoch by takisto uľahčilo integráciu údajov o zmluvách do digitálnych platforiem, čo by umožnilo jednoduchšie sledovanie a porovnávanie; domnieva sa, že takáto štandardizácia významne prispieva k administratívnej efektívnosti a zníženiu transakčných nákladov, pretože umožňuje verejným obstarávateľom zefektívniť prípravu súťažných podkladov a hospodárskym subjektom opätovne použiť prvky predchádzajúcich ponúk, najmä ak sa zúčastňujú na viacerých postupoch verejného obstarávania; poukazuje na používanie štandardných vzorov, ktoré by mali umožniť kratšie a konzistentnejšie súťažné podklady;

53. víta prioritu Komisie znížiť záťaž podnikov vyplývajúcu zo požiadaviek stanovených v právnych predpisoch na podávanie správ o 25 % a o 35 % pre MSP; žiada, aby sa táto priorita vykonávala vo všetkých odvetviach, a žiada, aby sa na tomto základe posúdila nadchádzajúca revízia verejného obstarávania;

54. vyzýva Komisiu, členské štáty a verejných obstarávateľov, aby v plnej miere využívali dostupné nástroje, ako napríklad súbor nástrojov EÚ na ochranu obchodu, s cieľom predchádzať nekalej konkurencii zo strany krajín mimo EÚ, ktoré diskriminujú voči účasti krajín EÚ vo svojich procesoch verejného obstarávania, a uplatňovať prísnu zásadu reciprocity s účinným využívaním nástroja medzinárodného obstarávania EÚ, najmä pokiaľ ide o prístup do strategických sektorov; pripomína, že EÚ môže obmedziť prístup na svoje trhy verejného obstarávania v reakcii na porušenie pravidiel medzinárodného obchodu vrátane zvýšenia ciel, ktoré je v rozpore s pravidlami WTO; okrem toho nabáda na rozhodné opatrenia prostredníctvom nariadenia o zahraničných subvenciách[1]; okrem toho zdôrazňuje možnosti, ktoré ponúka nariadenie (EÚ) 2023/2675[2] o ochrane EÚ a jej členských štátov pred hospodárskym nátlakom tretích krajín; zdôrazňuje, že postupy uplatňované pred vykonávaním vyvažovacích opatrení sú príliš pomalé; vyzýva Komisiu a Radu, aby umožnili postupy umožňujúce rýchlejšiu reakciu; pripomína, že

---

1 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2560 zo 14. decembra 2022 o zahraničných subvenciách narúšajúcich vnútorný trh (Ú. v. EÚ L 330, 23.12.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

2 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2675 z 22. novembra 2023 o ochrane Únie a jej členských štátov pred hospodárskym nátlakom tretích krajín (Ú. v. EÚ L, 2023/2675, 7.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj).

krajiny mimo EÚ, ktoré nie sú súčasťou Dohody o vládnom obstarávaní alebo neuzavreli medzinárodnú dohodu s EÚ zaručujúcu recipročný prístup k verejnému obstarávaniu, nemôžu požadovať rovnaké zaobchádzanie v oblasti verejného obstarávania, ako sa uvádza v judikatúre SDEÚ (vec C-652/22);

55. pripomína, že by sa mali dodržiavať podmienky stanovené v dohovore MOP č. 94 o pracovných doložkách, a domnieva sa, že krajiny, ktoré ich nedodržiavajú, by nemali mať prístup k postupom verejného obstarávania EÚ;

56. konštatuje, že vo väčšine členských štátov sa značná časť zákaziek zadáva na základe najnižšej cenovej ponuky; zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť, aby spoločnosti z krajín mimo EÚ nezískali nespravodlivú výhodu v postupoch verejného obstarávania prostredníctvom priamych alebo nepriamych štátnych dotácií, čím by sa narušila spravodlivá hospodárska súťaž na vnútornom trhu; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prijali rozhodné opatrenia proti subjektom z krajín mimo EÚ, ktoré zneužívajú takéto dotácie na podhodnotenie cien alebo na dominanciu v postupoch verejného obstarávania spôsobom, ktorý nie je v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže EÚ; odporúča stanoviť jasné a transparentné pravidlá vylúčenia subjektov z krajín mimo EÚ, ako aj spoločností so sídlom v EÚ, ktorých subdodávatelia z krajín mimo EÚ opakovane porušili právo EÚ; ďalej vyzýva na zjednotenie pravidiel účasti uchádzačov z krajín mimo EÚ do verejných súťaží, najmä v prípadoch, keď sú projekty financované z európskych peňazí;

57. zdôrazňuje, že neobvykle nízke ponuky, najmä od uchádzačov z krajín mimo EÚ, môžu ohroziť účinné plnenie verejných zákaziek, ohroziť normy kvality a predstavovať riziká pre národnú bezpečnosť, najmä v súvislosti s kritickou infraštruktúrou; požaduje prísnejšie opatrenia na odhaľovanie a riešenie takýchto ponúk, a to aj prostredníctvom nezávislého posúdenia nákladov a jasných povinností verejných obstarávateľov zamietnuť ponuky, ak je odôvodnenie neobvykle nízkej ceny nedostatočné alebo nepresvedčivé; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby predložila jasnú metodiku na posúdenie pojmu „neobvykle nízka cena“ s cieľom poskytnúť verejným obstarávateľom väčšiu právnu istotu a praktické poradenstvo pri vyhodnocovaní ponúk;

58. vyzýva Komisiu, aby jasne stanovila, že uchádzači z krajín mimo EÚ nie sú oprávnení zúčastňovať sa na postupoch verejného obstarávania vykonávaných v rámci EÚ, ak ich krajina pôvodu na základe viacstrannej alebo dvojstrannej dohody o verejnom obstarávaní podpísanej s EÚ neposkytuje uchádzačom z EÚ recipročný prístup na trh;

59. žiada, aby sa naďalej uplatňovali výnimky pre najvzdialenejšie regióny vzhľadom na osobitné výzvy, ktorým čelia tieto územia; okrem toho uznáva jedinečnú situáciu komunít žijúcich v

pohraničných regiónoch EÚ, ktoré sa zapájajú do pravidelných cezhraničných hospodárskych a sociálnych výmen so susednými krajinami mimo EÚ;

60. snaží sa zabezpečiť, aby verejné obstarávanie zahŕňalo mechanizmy, ktoré podporujú hospodársku odolnosť regiónov, vytváranie kvalitných pracovných miest a udržateľnosť miestnych hospodárstiev, a tým prispievajú k vyváženejšiemu rozdeleniu hospodárskej činnosti medzi mestskými a mimomestskými oblasťami; v tejto súvislosti podčiarkuje úlohu poľnohospodárskych výrobcov a ich dodávateľských reťazcov, ako aj prvoradú úlohu služieb všeobecného hospodárskeho záujmu; vyzýva Komisiu, aby posúdila odporúčanie uvedené v Draghiho správe s cieľom poskytnúť verejným obstarávateľom možnosť stanoviť explicitnú minimálnu kvótu pre vybrané miestne vyrábané tovary vo verejnom obstarávaní, ak je to vhodné a uskutočniteľné; zdôrazňuje, že postupy verejného obstarávania by mali podporovať hospodársky rast bez neprimeraného zvýhodnenia konkrétnych odvetví alebo regiónov, pričom uznáva význam posilnenia schopnosti verejných obstarávateľov klásť väčší dôraz na sociálne kritériá a kritériá udržateľnosti vrátane environmentálnych a klimatických aspektov, ak to považujú za vhodné;

61. uznáva osobitné charakteristiky a strategickú úlohu verejného obstarávania pri posilňovaní potravinovej bezpečnosti a odolnosti EÚ a uznáva potrebu lepšie využívať kritériá udržateľnosti a klímy, podporovať poľnohospodárov v EÚ a presadzovať zdravšie stravovacie návyky, ako aj udržateľné a zdravé potravinové politiky;

62. podporuje väčšiu flexibilitu partnerstiev medzi verejnými orgánmi, čo umožní verejným orgánom efektívnejšie spolupracovať s cieľom zlepšiť poskytovanie služieb a znížiť náklady; vyzýva členské štáty, aby zvážili rozvoj verejno-súkromného partnerstva a dialógu v oblasti verejného obstarávania s cieľom zlepšiť účinnosť postupov a spoluprácu medzi verejnými orgánmi a podnikmi; odporúča prehodnotiť vymedzenie spolupráce medzi verejnými orgánmi tak, aby sa za takúto spoluprácu považovali všetky zmluvy alebo dohody uzavreté medzi dvoma alebo viacerými verejnými obstarávateľmi; vyzýva Komisiu, aby zvážila vyňatie spolupráce medzi verejnými orgánmi (verejno- verejná spolupráca) na účely efektívneho plnenia úloh z pôsobnosti smerníc o verejnom obstarávaní bez ďalších obmedzujúcich podmienok;

63. zdôrazňuje, že vývoj a používanie dôveryhodných, kvalitných a transparentných značiek a certifikátov udržateľnosti podporuje verejných obstarávateľov pri realizácii cieľov udržateľnosti, znižuje administratívnu záťaž a potrebu hĺbkových technických hodnotení vyzýva Komisiu, aby podporovala a ďalej rozvíjala takéto značky na úrovni EÚ a zabezpečila ich dôveryhodnosť a použiteľnosť vo všetkých odvetviach;

64. konštatuje, že verejní obstarávatelia sa už zapájajú do udržateľného a klimaticky šetrného obstarávania, pričom sa riadia komplexnými nariadeniami o udržateľnosti na úrovni EÚ, vnútroštátnej a regionálnej úrovni;

65. vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora EÚ (vrátane veci C-395/18) zdôrazňuje, že verejní obstarávatelia sú oprávnení zahrnúť do dokumentácie k verejnému obstarávaniu požiadavky založené na vnútroštátnom pracovnom práve, ako sú záväzné kolektívne zmluvy, minimálne pracovné normy, ustanovenia o rovnakej odmene a iné relevantné sociálne kritériá; víta objasnenie SDEÚ, že sociálne a environmentálne záväzky v horizontálnej sociálnej doložke sú „základnou hodnotou, ktorej dodržiavanie musia členské štáty zabezpečiť“; vyzýva Komisiu, aby vypracovala usmernenia a právny rámec vrátane objasnenia predmetu a jeho praktického uplatňovania, ktorý zabezpečí právnu istotu a umožní verejným obstarávateľom – v rámci ich vlastného uváženia – uplatňovať takéto kritériá bez toho, aby čelili neprimeraným právnym rizikám;

66. uznáva významný potenciál sociálne zodpovedného verejného obstarávania pri podpore dôstojnej práce, sociálneho začlenenia a udržateľného rozvoja; nabáda verejných obstarávateľov, aby systematicky začleňovali sociálne kritériá do postupov verejného obstarávania a zároveň zabezpečili hospodársku uskutočniteľnosť, flexibilitu a subsidiaritu; vyzýva Komisiu, aby posúdila začlenenie sociálnych kritérií do postupov verejného obstarávania a poskytla jasný právny a politický rámec a praktické usmernenia vrátane právnej zrozumiteľnosti a príkladov osvedčených postupov s cieľom umožniť verejným obstarávateľom účinné a právne podložené vykonávanie SZVO; uznáva, že zahrnutie sociálnych ustanovení, ako sú požiadavky týkajúce sa pracovných podmienok, kolektívneho vyjednávania a dodržiavania pracovných práv, môže výrazne zvýšiť kvalitu a spoľahlivosť výsledkov verejného obstarávania; vyzýva Komisiu, aby pri revízii objasnila, že požiadavky stanovené v článku 18 ods. 2 smernice 2014/24/EÚ týkajúce sa environmentálneho, sociálneho a pracovného práva sú záväzné;

67. domnieva sa, že postupy verejného obstarávania by mali podporovať a odmeňovať inovatívne a udržateľné riešenia, ktoré môžu stimulovať hospodársky rozvoj; zdôrazňuje význam zavedenia a vykonávania kritérií udržateľnosti vo všetkých členských štátoch spôsobom, ktorý odráža súčasné právne predpisy EÚ; vyzýva Komisiu, aby v súvislosti s nadchádzajúcou kontrolou vhodnosti právnych predpisov EÚ v oblasti verejného obstarávania posúdila vytvorenie súboru odvetvových kritérií udržateľnosti, ktorý by zahŕňal vzorové kritériá na vyhodnotenie ponúk a technické kritériá, metodiky overovania a zmluvné ustanovenia, s cieľom uľahčiť postupné prijímanie udržateľnejších postupov obstarávania, poskytnúť verejným obstarávateľom jasnosť a zároveň im umožniť prispôsobiť požiadavky konkrétnym odvetviam a miestnym hospodárskym kapacitám; žiada Komisiu, aby preskúmala, ako možno aspekty súvisiace s

udržateľnosťou lepšie integrovať pri uplatňovaní zásady ekonomicky najvýhodnejšej ponuky s cieľom podporiť inovácie a efektívne využívanie zdrojov; vyzýva Komisiu, aby vypracovala súbor kritérií s cieľom podporiť inovácie v oblasti udržateľných technológií a zvýšiť konkurencieschopnosť EÚ na budúcich vedúcich trhoch; domnieva sa, že súčasťou tohto prístupu by malo byť posilnenie trhu s druhotnými materiálmi; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vypracovanie súboru nástrojov by malo byť podmienené preukázateľnými dôkazmi o tom, že a) neukladá verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom povinnosť znášať neprimerané náklady alebo nevedie k nekompatibilite alebo k technickým ťažkostiam, b) zohľadňuje životný cyklus, rozmanitosť a dostupnosť príslušných výrobkov a služieb a dodržiava zásadu technologickej neutrality a c) zachováva spravodlivú hospodársku súťaž;

68. odporúča zavedenie strategických modelov obstarávania, ktoré uprednostňujú záujmy EÚ a členských štátov, ako aj dlhodobú hodnotu a odolnosť pred krátkodobým znižovaním nákladov, a ponúkajú trhové príležitosti pre výrobky rešpektujúce ciele EÚ, najmä v strategických odvetviach;

69. žiada Komisiu, aby v kontexte nadchádzajúceho preskúmania rámca verejného obstarávania vykonala hĺbkové posúdenie vplyvu možných spôsobov a dôsledkov uprednostňovania zásady „európskej preferencie“ pri obstarávaní týkajúcom sa strategických odvetví s cieľom zabezpečiť kontinuitu kritických spôsobilostí v členských štátoch a posilniť odolnosť, bezpečnosť, konkurencieschopnosť a strategickú autonómiu; zdôrazňuje, že Komisia by mala starostlivo posúdiť možné dôsledky na náklady, riziká obmedzenia prístupu k najmodernejším technológiám a vplyv na kvalitu služieb a výrobkov, pričom musí zachovať súlad s medzinárodnými právnymi záväzkami EÚ a nevylučovať podobne zmýšľajúcich partnerov; zdôrazňuje, že žiadne opatrenia na podporu účasti európskych spoločností by nemali predstavovať protekcionizmus ani narúšať hospodársku súťaž; v tejto súvislosti uznáva význam podnikov, ktoré investujú a reinvestujú v EÚ, čím posilňujú európske hospodárstvo, chránia blahobyt pracovníkov a pomáhajú miestnym komunitám; okrem toho vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosti zvýšenia účasti spoločností so sídlom v EÚ na postupoch verejného obstarávania začatých v prípade projektov financovaných inštitúciami EÚ alebo rozšírením preferenčného systému stanoveného v článku 85 smernice 2014/25/EÚ na zákazky zadávané verejnými obstarávateľmi a v článku 15 smernice 2014/24/EÚ v prípade cielených strategických odvetví;

70. žiada, aby sa do postupov verejného obstarávania týkajúcich sa projektov strategického záujmu pre EÚ, najmä v oblasti kritickej infraštruktúry, vyspelých technológií a kritických surovín, zahrnuli ustanovenia, ktoré verejným obstarávateľom umožnia vyžadovať od hospodárskych subjektov, aby nadväzovali priemyselné partnerstvá s právnickými osobami so sídlom v EÚ; zastáva názor, že takéto

partnerstvá by mali obsahovať ustanovenia, ktoré zabezpečia prenos technológií, know-how alebo kľúčových technických zručností partnerom so sídlom v EÚ, a to v plnom súlade s právom Únie a medzinárodnými záväzkami;

71. zdôrazňuje osobitné výzvy, ktorým čelia prevádzkovatelia elektrických rozvodných sietí, so zvýšenými dodacími lehotami a zvýšenými nákladmi; žiada, aby sa zjednodušili postupy verejného obstarávania pre prevádzkovateľov elektrických rozvodných sietí a aby sa zabezpečila ich flexibilita a efektívnosť; zasadzuje sa za väčšiu konzistentnosť nariadení EÚ, ktoré majú vplyv na verejné obstarávanie elektrických rozvodných sietí;

72. zdôrazňuje význam uvoľnenia investícií na trhu s verejným obstarávaním a koncesiami a vyzýva Komisiu, aby preskúmala, či súčasný rámec pre trvanie koncesných zmlúv primerane odráža investície koncesionárov po udelení koncesie, a aby zvážila, či by väčšia flexibilita pomohla stimulovať takéto investície;

73. zdôrazňuje, že je potrebné zabrániť zbytočnej administratívnej záťaži pre verejných obstarávateľov a hospodárske subjekty vrátane MSP a mikropodnikov; zdôrazňuje, že pri revízii právnych predpisov EÚ v oblasti verejného obstarávania by sa malo vždy prihliadať na potrebu redukovať komplexnosť a znižovať byrokraciu, aby sa nebránilo účasti hospodárskych subjektov na verejnom obstarávaní; žiada Komisiu, aby pri posudzovaní možností zavedenia nových kritérií vo verejnom obstarávaní venovala osobitnú pozornosť štádiu, v ktorom sa vkladajú takéto požiadavky do postupu obstarávania; zdôrazňuje, že osobitná pozornosť by sa mala venovať tomu, či sú tieto kritériá zahrnuté v kritériách zadávania zákaziek alebo v skorších fázach dokumentácie o verejnom obstarávaní, čím sa zabezpečí právna zrozumiteľnosť a praktická realizovateľnosť pre verejných obstarávateľov a hospodárske subjekty;

74. podporuje modernizáciu kritérií verejného obstarávania, aby sa zohľadnil pokrok v oblasti technológií a bezpečnosti a nové rámce verejného obstarávania umožnili pružne reagovať na zmeny hospodárskeho a geopolitického prostredia a zároveň sa zachovala autonómia členských štátov pri riadení ich politík v oblasti obstarávania; konštatuje, že konkurencieschopnosť EÚ je založená na sociálnych a environmentálnych normách na vnútornom trhu; zdôrazňuje, že budúce rámce pre verejné obstarávanie by mali tieto silné stránky posilniť, nie oslabiť, aby sa posilnilo postavenie subjektov EÚ vo verejnom obstarávaní;

75. poukazuje na dôležitosť aktu o emisne neutrálnom priemysle[1] ako

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1735 z 13. júna 2024 o zriadení rámca opatrení na posilnenie európskeho ekosystému výroby emisne neutrálnych technológií a o zmene nariadenia (EÚ) 2018/1724 (Ú. v. EÚ L, 2024/1735, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

príkladu kritérií odolnosti týkajúcich sa bezpečnosti dodávok, kvalitných pracovných miest, príspevku k vedúcemu postaveniu priemyslu a konkurencieschopnosti EÚ, dodržiavania noriem kybernetickej bezpečnosti a značnej závislosti od jedinej krajiny mimo EÚ, ktorá nie je súčasťou medzinárodných dohôd o verejnom obstarávaní;

76. podporuje ďalšiu digitalizáciu postupov verejného obstarávania, ktorej cieľom je znížiť administratívnu záťaž, zlepšiť efektívnosť a konkurencieschopnosť, zvýšiť transparentnosť a uľahčiť prístup MSP a cezhraničným uchádzačom, a zároveň zabezpečiť dodržiavanie bezpečnostných noriem;

77. požaduje posilnené podporné mechanizmy pre veľmi malé subjekty, MSP, startupy a subjekty sociálneho hospodárstva s cieľom umožniť im účinne súťažiť vo verejných súťažiach vrátane programov technickej pomoci a budovania kapacít pre MSP, startupy a sociálne podniky; je presvedčený, že na podporu účasti MSP vo verejnom obstarávaní je nevyhnutné poskytnúť im viac usmernení a podpory; zdôrazňuje potrebu znížiť byrokratické obmedzenia, ktoré neúmerne ovplyvňujú účasť MSP, startupov a scaleupov, a potrebu riadneho posúdenia vplyvu a povinného testu Komisie týkajúceho sa MSP a startupov v súvislosti so všetkými novými pravidlami; zdôrazňuje účinnosť iniciatív v oblasti dialógu, ktoré pomáhajú MSP lepšie pochopiť zásady verejného obstarávania a zároveň umožňujú verejným obstarávateľom zhromažďovať informácie na účely navrhnutia vyváženejších kritérií a zníženia administratívnej záťaže; v prípade potreby podporuje rozsiahle využívanie postupov získavania zdrojov zo strany verejných obstarávateľov pred vypracovaním výziev na predkladanie ponúk, ako aj obmedzenia nadmerných finančných kapacít a požiadaviek na overovanie minulej výkonnosti; upozorňuje na potrebu podpory MSP pri hľadaní partnerov;

78. vyzýva na urýchlené zjednodušenie výberových kritérií a v tejto súvislosti tiež vyzýva Komisiu, aby preskúmala, či by vytvorenie digitálnej databázy predbežne kvalifikovaných MSP a menších subjektov na úrovni EÚ mohlo pomôcť zefektívniť postupy a zlepšiť prístup k verejným súťažiam; berie na vedomie potenciál využívania akreditačných systémov na určenie technickej a finančnej spôsobilosti spoločností a overenie ich profesionálnej bezúhonnosti pred výberovým konaním, a domnieva sa, že kritériá profesijnej integrity by mali zahŕňať ich históriu dodržiavania platných právnych predpisov v oblasti práce, ľudských práv a životného prostredia; zdôrazňuje, že účinná interoperabilita a cezhraničná dostupnosť týchto registrov v členských štátoch by mohli podstatne posilniť transparentnosť, chrániť verejné prostriedky, podporovať vnútorný trh a posilniť bezpečnosť a integritu kritickej verejnej infraštruktúry a služieb;

79. zdôrazňuje, že rámec EÚ pre verejné obstarávanie musí zabezpečiť spravodlivý prístup pre MSP, subjekty sociálneho hospodárstva a miestne podniky podporou zjednodušených postupov vrátane zabezpečenia toho, aby spoločnosti neboli povinné opätovne predkladať verejne dostupné informácie vo svojej žiadosti o verejnú súťaž, a uplatňovaním primeraných požiadaviek založených na miestnom kontexte; vyzýva Komisiu, aby zvážila začlenenie rozdelenia zákaziek do menších častí s cieľom podporiť hospodársku súťaž a zabrániť dominantnému postaveniu veľkých subjektov, pričom uznáva, že zákazky by sa nemali rozdeľovať, ak existujú skutočné technologické alebo účinnostné dôvody na to, aby sa tak nestalo; zdôrazňuje, že toto rozdelenie na menšie časti má osobitný význam pre inžinierske, stavebné a plánovacie služby, pretože môže posilniť hospodársku súťaž, zabezpečiť príležitosti na účasť malých a stredných podnikov a mikropodnikov a umožniť cielené využívanie špecializovaných odborných znalostí; zdôrazňuje potrebu jasných usmernení určujúcich kedy je nedelenie zmlúv odôvodnené; poznamenáva, že rozdelenie častí je tiež účinným prostriedkom na zabránenie reťazenia subdodávateľov;

80. odporúča, aby rámec obstarávania umožnil uchádzačom a verejným obstarávateľom predložiť chýbajúce dôkazy v neskoršej fáze postupu, čím by sa zjednodušili a urýchlili procesy obstarávania, napríklad prostredníctvom rozšírenia článku 56 ods. 3 smernice 2014/24/EÚ; odporúča podporiť účasť startupov a MSP úpravou prísnych referenčných požiadaviek, ktoré neprimerane bránia novo založeným podnikom; vyzýva v prípade potreby na väčšiu flexibilitu kvalifikačných kritérií, aby sa zabezpečil spravodlivý prístup startupov k možnostiam verejného obstarávania pri zachovaní transparentnosti a hospodárskej súťaže; zdôrazňuje, že pri požadovaní záznamov o zmluvách od MSP by sa mala zohľadniť flexibilita;

81. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila lepšiu prístupnosť a väčšiu transparentnosť postupov verejného obstarávania tým, že poskytne ľahko zrozumiteľné súhrnné tabuľky alebo prehľady verejných súťaží, v ktorých budú jasne uvedené odporúčané technické špecifikácie a požiadavky na obstarávané práce alebo služby; žiada Komisiu, aby zohľadnila najmä podniky s menšími skúsenosťami, ktoré by mali využívať nástroje na lepšie pochopenie a interpretáciu dokumentov týkajúcich sa verejného obstarávania;

82. pripomína, že spravodlivý prístup k postupom verejného obstarávania si vyžaduje zjednodušenie a objasnenie pravidiel pre verejných obstarávateľov;

83. zdôrazňuje, že skúsenosti s verejnými zákazkami, ako sú stavebné projekty, ukazujú, že umožnenie alternatívnych návrhov (variantných ponúk) pomáha verejným obstarávateľom obstarávať služby inovatívnejšie, efektívnejšie a hospodárnejšie; zdôrazňuje, že inovačné riešenia sa ľahšie začleňujú do verejného obstarávania, keď

sú vo všeobecnosti povolené variantné ponuky, a že v záujme účinného začlenenia podnikateľského know-how do zadávania verejných zákaziek by sa mali vo všeobecnosti povoliť alternatívne návrhy (variantné ponuky), pokiaľ sa verejný obstarávateľ osobitne nerozhodne o ich vylúčení (opt-out); vyzýva Komisiu, aby preskúmala prípustnosť alternatívnych návrhov (variantných ponúk) podľa článku 45 ods. 1 smernice 2014/24/EÚ;

84. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila dôsledné uplatňovanie zásady „jedenkrát a dosť“ na všetkých úrovniach správy vo verejnom obstarávaní, aby s cieľom znížiť administratívnu záťaž stačilo, aby uchádzači museli poskytnúť určité štandardné informácie orgánom a správam len raz; uznáva, že ak sa uchádzačom umožní používať vlastné vyhlásenia o súlade namiesto predloženia početných administratívnych dokumentov v počiatočnej fáze, často to môže znížiť zaťaženie a zvýšiť efektívnosť; vyzýva Komisiu, aby určila, kde by sa takéto postupy mohli primerane uplatňovať, a zároveň zabezpečila právnu zrozumiteľnosť a záruky;

85. zastáva názor, že vyhradené zákazky na určité služby sú osvedčeným postupom, ktorý podporuje sociálne hospodárstvo; navrhuje, aby sa v prípade rovnocenných ponúk uprednostnili MSP a inovatívne subjekty na trhu alebo aby sa to mohlo realizovať prostredníctvom vyhradených zákaziek alebo vyhradenej časti plnenia zákazky; v tejto súvislosti zdôrazňuje účinnosť vyhradených zákaziek pri podpore zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom verejného obstarávania, pričom poznamenáva, že stále existuje priestor na zlepšenie ich vykonávania;

86. uznáva, že hoci zadávanie zákaziek subdodávateľom umožňuje väčšiu flexibilitu, prístup k špecializovaným zručnostiam a úsporu nákladov, môže priniesť aj potenciálne riziká, ako je oslabená zodpovednosť, zvýšené riziko porušovania pracovných práv a prekážky účinného presadzovania; vyzýva Komisiu, aby posúdila vplyv verejných zákaziek, ktoré vykonávajú najmä priami pracovníci úspešného uchádzača, a odporúča, aby pravidlá verejného obstarávania povzbudzovali spoločnosti k tomu, aby mali dostatok interných zamestnancov na realizáciu projektov, na ktoré sú zadané verejné zákazky; vyzýva Komisiu, aby v záujme ukončenia zneužívania zadávania zákaziek subdodávateľom a ochrany práv pracovníkov zvýšila transparentnosť a zodpovednosť v celom dodávateľskom reťazci a zvážila zavedenie presne vymedzeného režimu spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti hospodárskych subjektov a subdodávateľov a na zabezpečenie transparentnosti, pokiaľ ide o zúčastnených subdodávateľov a podiel zákazky, ktorú má dodávateľ v úmysle zadať subdodávateľom;

87. podporuje flexibilitu pri stanovovaní cien zákaziek rozšírením maximálnej dĺžky trvania rámcových zmlúv pre verejných obstarávateľov, zavedenie ustanovení, ktoré umožňujú úpravy cien v reakcii na neúmerné zvýšenie nákladov, ktoré uchádzač nemohol

rozumne predvídať, ako je inflácia, zvyšovanie nákladov na materiály alebo energiu a zmeny pracovného práva, čím sa zabezpečí realizovateľnosť zmlúv bez vytvárania finančného tlaku na verejné orgány, a rozšírenie rokovacieho konania ako zásady pre všetky zákazky vrátane zákaziek nadväzujúcich na rámcovú dohodu;

88. konštatuje, že pravidlá obstarávania inovácií sa stále využívajú nedostatočne; vyzýva na preskúmanie potreby stanovenia osobitných pravidiel obstarávania pre vedecké projekty v oblasti výskumu a inovácií, pričom uznáva ich kľúčovú úlohu pri podpore hospodárskeho a technologického pokroku a zároveň sa zabezpečí efektívne využívanie verejných zdrojov; signalizuje potrebu ďalších a pevných ustanovení na ochranu práv duševného vlastníctva uchádzačov, a to aj počas postupu verejného obstarávania;

89. domnieva sa, že profesionalizácia verejných obstarávateľov by mala byť súčasťou zlepšovania metód verejného obstarávania v EÚ; víta národné iniciatívy, ktorých cieľom je pomôcť verejným obstarávateľom oboznámiť sa s aktuálnym právnym rámcom a koncepciami, ako je vymedzenie predmetu zákazky a navrhnutie vhodných kritérií výberu a zadávania zákazky; žiada Komisiu, aby vypracovala a podporovala podobné programy na úrovni EÚ so zameraním na lepšie využívanie necenových kritérií zavedením „hotových“ environmentálnych a sociálnych kritérií;

90. vyzdvihuje zásadný prínos neziskových organizácií, cirkví a sociálnych podnikov vo verejnom obstarávaní v celej Európe, pričom poukazuje na ich odborné znalosti, silné miestne väzby a preukázanú schopnosť poskytovať služby vysokej kvality; zdôrazňuje význam zachovania a podpory vyhradených zákaziek ako účinného nástroja na zabezpečenie toho, aby verejné obstarávanie podporovalo širšie spoločenské ciele, sociálne hospodárstvo a rozmanitosť zúčastnených subjektov; vyzýva preto na posilnenie existujúcej možnosti členských štátov a verejných obstarávateľov vyhradiť účasť na postupoch verejného obstarávania osobitne pre subjekty pôsobiace na neziskovom základe; vyzýva Komisiu, aby prehodnotila trojročnú lehotu a povinnosť neposkytovať tieto služby počas predchádzajúcich troch rokov podľa článku 77 smernice 2014/24/EÚ;

91. vyzýva na lepšie využívanie možnosti stanovenej v článku 71 ods. 3 smernice 2014/24/EÚ, ktorá spočíva v umožnení priamych platieb subdodávateľom; vyzýva členské štáty, aby podporovali transparentnosť platieb zo strany verejných orgánov dodávateľom a subdodávateľom, ako aj transparentnosť platieb zo strany dodávateľa jeho subdodávateľom alebo dodávateľom;

92. vyzýva Komisiu, aby aktualizovala svoje nástroje na monitorovanie hospodárskej súťaže vo verejnom obstarávaní; domnieva sa, že zdokonalením metodík a technológií na analýzu trhu, ktoré zahŕňajú pokročilú analýzu údajov a umelú inteligenciu, by sa EÚ mala usilovať o podporu takého prostredia v oblasti verejného

obstarávania, ktoré zabezpečí lepšiu konkurencieschopnosť, férovosť, transparentnosť, strategickú hodnotu a spravodlivosť; verí, že takéto opatrenia môžu prispieť k lepšiemu pochopeniu problému nízkej konkurencie vo verejnom obstarávaní, ako aj k vypracovaniu nových návrhov, ktoré môžu zjednodušiť prístup podnikov k verejným súťažiam;

°

° °

93. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.